

Висновок:

- Проведені дослідження показали:
 - аналізатор зручний для роботи і простий у використанні;
 - не потребує контакту з реактивами та досліджуваними зразками;
 - має високий ступінь достовірності.
 - використовуються одноразові кювети, які легко утилізуються;

Таким чином, результати апробації інноваційних методів обстеження донорської крові можуть бути впроваджені в науково-дослідних установах медичного профілю, закладах служби крові та лікувально-профілактичних закладах практичної охорони здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

- Аналізатор HemoCue Plasma/Low Hb. //Інструкція до застосування. Швеція - 2009. – 6 с.
- Минеева Н.В. Антигены эритроцитов. Методы определения групп крови и резус-принадлежности//Пособие для врачей - лаборантов.- СПб.-1999.- 39с.
- «SERA FOL ABO+D» SIFIN. Institut fur Immunpreparate und Nahrmedien GmbH /- Berlin-2008. Інструкція. - 8 с.
- Широбоков В.П., Дзюблик С.Г., Вороненко С.Г. та співавт. Застосування швидких тестів у лабораторній діагностиці інфекційних хвороб.// Методичні рекомендації.-Київ.- 2004.- 32 с.

У.В. ПАВЛЮК

ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ МІСТА ЛЬВОВА: ЗАГРОЗИ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Розкриваються особливості екологічної ситуації у Львові. Акцентується увага на її негативному впливі на суспільне здоров'я міста. Окреслюються заходи, спрямовані на попередження негативних впливів екологічної ситуації на здоров'я населення міста Львова.

Ключові слова: місто, екологія, загрози для здоров'я

Раскрываются особенности экологической ситуации во Львове. Акцентируется внимание на ее негативном влиянии на общественное здоровье города. Очерчиваются мероприятия, направленные на предупреждение негативных влияний экологической ситуации на здоровье население города Львова.

Ключевые слова: город, экология, угрозы, для здоровья

The features of ecological situation open up in L'viv. Attention is accented on its negative influence on the public health of city. Measures, directed on warning of negative influences of ecological situation on a health population of city of L'viv, are outlined.

Key words: city, ecology, threats, for a health

Актуальність вивчення впливу екологічної ситуації на здоров'я населення у Львові важко переоцінити. Адже, у Львові - столиці Галичини та Західної України, національно-культурному та освітньо-науковому центрі глобального значення, місті обласного підпорядкування в Україні, адміністративному центрі Львівської області, великому промисловому центрі і транспортному вузлі, важливій сакральній святині світового значення, що знаходиться у західній частині України (рис.1), екологічна ситуація впливає на здоров'я майже 761 тис. осіб (за кількістю населення місту належить сьоме місце в країні).

Рис. 1. Географічне положення міста Львова

Зазначимо, що такі дослідження тривалий час перебували і перебувають у полі зору таких відомих вчених, як І.А.Дида, В.П.Кучерявий, М.М.Назарук, Ю.М.Панишко, І.П.Ковальчук, Л.Т.Шевчук та інші. Але, постійні зміни в екологічній ситуації міста вимагають нових досліджень, які необхідні насамперед для розробки заходів, спрямованих на збереження здоров'я населення. Сказане засвідчує про актуальність цієї публікації.

Якщо відслідкувати екологічну ситуацію у місті Львові протягом періоду після здобуття Україною незалежності, то можна зазначити, що вона дещо поліпшилася. Це пов'язано із закриттям ряду промислових підприємств та інших виробництв, що і зумовило зменшення викидів від стаціонарних джерел забруднення довкілля. Незважаючи на це, ситуація залишається напруженою. Про це засвідчують обстеження суб'єктів господарювання на предмет дотримання вимог природоохоронного законодавства, яке було здійснене КП «Адміністративно-технічне управління». Так, у I кварталі 2010 року було обстежено 78 суб'єктів господарювання, під час чого виявили 98 випадків порушення чинного законодавства. На основі цих перевірок було складено 30 протоколів про адмінправопорушення, які скерували на розгляд Державної екологічної інспекції у Львівській області. Крім того, правопорушникам було видано 75 приписів, у яких містилися вимоги щодо усунення порушень.

Найчастіше серед порушень, згідно з інформацією КП «Адміністративно-технічне управління», були зафіксовані наступні: відсутність дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, порушення правил експлуатації газоочисних установок, порушення правил поводження з відходами, зокрема відсутність контролю за якістю стічних вод та поточного обліку відходів, їх збирання та зберігання у не відведених місцях, відсутність відповідальної особи у сфері поводження з відходами. Оскільки штрафи за порушення чинного законодавства у сфері забруднення атмосферного повітря є відносно невеликими (від п'яти до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян), то й ефект від таких перевірок є незначним.

Зазначимо, що останнім часом суттєво зросла забрудненість повітря від пересувних засобів, насамперед, від автомобільного транспорту. Особливо відчутною вона спостерігається у центральній частині Львова, яка розташована у Полтвинській котловині, де погано циркулюють повітряні маси. Це зумовлює високу концентрацію забруднюючих речовин (вуглекислого газу, оксидів азоту і сірки) у цій частині міста. Забруднення є настільки концентрованим, що у безвітряну погоду у центрі Львова утворюється смог. Згідно з даними Головного управління статистики у Львівській області, викиди автотранспорту в атмосферу складають понад 50% всіх викидів міста, близько 30% викидів припадає на теплоенергетику. При цьому, одна п'ята від усіх викидів концентрується у Львові.

У 2009 році у Львові були проведені заміри повітря за допомогою пересувної екологічної лабораторії, яка зробила аналізи повітря та води на 44 перехрестях Львова. За результатами досліджень, найбільш забрудненим виявилось повітря у районі вулиць Чорновола, Личаківській та Пасічній [2]

Надзвичайно важливим і вкрай негативним наслідком забрудненості довкілля у місті Львові є падіння рівня здоров'я населення, що розглядається фахівцями не тільки як фактор загрози національній безпеці держави, але і як важливий чинник погіршення демографічної ситуації.

Про погіршення демографічної ситуації засвідчило зменшення кількості населення у місті Львові (рис.1).

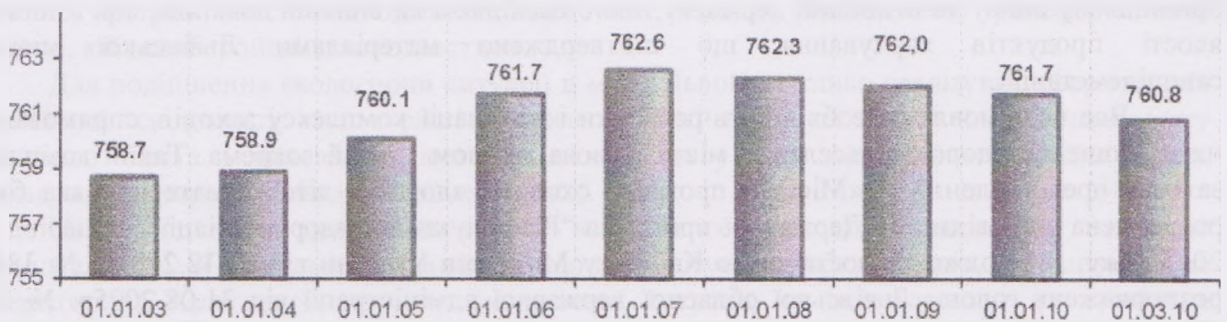

Рис.1. Динаміка кількості населення міста Львова (тис. осіб)*

* Джерело: Держкомстат України

Щорічне зменшення населення відбувалося переважно за рахунок перевищення кількості померлих над кількістю народжених, яке розпочалося у 1994 році і триває, по суті, до наших днів (рис.2).

На тлі несприятливої екологічної ситуації та депопуляції зростала загальна захворюваність населення у місті Львові. Загальновідомо, що несприятлива екологічна ситуація викликає в першу чергу зростання онкологічних захворювань. Цікаво, що у

структурі онкологічної патології жіночого населення рак молочної залози стабільно займає перше місце. У м. Львові питома вага раку молочної залози III-IV ст. серед вперше виявлених складає 28,1% (у Львівській області - 25%, у державі - 25,3%). Питома вага раку шийки матки III-IV ст. серед вперше виявлених у Львові становить 18,9%, що перевищує рівень в області (17,7%) та у державі (18,3%) [5].

Рис.2. Народжуваність і смертність населення у місті Львові (осіб на 1000 наявного населення)*

*Джерело: Держкомстат України

В результаті Чорнобильської катастрофи відбулося різке зростання захворюваності дітей і підлітків за класом хвороб крові та кровотворних органів. За даними Львівської міської дитячої лікарні, має місце зростання захворюваності дитячого населення на бронхіальну астму та атиповий дерматит, що є наслідком як впливів довкілля, так і поганої якості продуктів харчування, що підтверджено матеріалами Львівської міської санепідемстанції.

Все це зумовлює необхідність розробки і реалізації комплексу заходів, спрямованих на поліпшення здоров'я населення міста Львова загалом і дітей зокрема. Такий комплекс заходів представлений у «Міській програмі охорони здоров'я дітей і матерів», яка була розроблена відповідно до Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації» на період до 2015 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2006р. № 1849; розпоряджень голови Львівської обласної державної адміністрації від 31.08.2005р. № 732 «Про стан забезпечення права дітей на охорону життя і здоров'я та запобігання злочинам проти них» і від 21.03.2006р. № 268 «Про забезпечення пріоритетного розвитку галузі охорони здоров'я матерів і дітей Львівщини; обласної цільової програми «Стратегія подолання материнської та дитячої смертності у Львівській області на 2007-2011 роки», ухваленої рішенням обласної ради від 17.04.2007р. № 276; рішення виконавчого комітету від 26.12.2006р. 1446 «Про концепцію реформування міської дитячої клінічної лікарні на 2007-2010 рр.»

Метою «Міської програми охорони здоров'я дітей і матерів» є реалізація державної політики щодо зміцнення здоров'я дітей і матерів, стандартизації надання акушерсько-гінекологічної та педіатричної допомоги, впровадження передових новітніх технологій у лікувальний процес, покращання якості надання медичної допомоги матерям і дітям. Серед стратегічних завдань програми - подальший розвиток служби охорони здоров'я матерів і дітей, репродуктивного здоров'я та планування сім'ї, зниження дитячої і недопущення материнської смертності, кардинальне покращання профілактичної та первинної медико-

санітарної допомоги дітям і матерям, активний розвиток стаціонарозамінних форм надання медичної допомоги, інтенсивний розвиток високотехнологічної стаціонарної медичної допомоги шляхом створення високоспеціалізованих медичних центрів європейського взірця.

«Міською програмою охорони здоров'я дітей і матерів» передбачено формування засад здорового способу життя, у тому числі засад безпечної статевої поведінки; підвищення демографічної культури населення, зокрема культури планування сім'ї; покращання діагностики вродженої патології; попередження випадків материнської смерті та створення умов для безпечного материнства і народження здорових дітей; зниження рівня дитячої інвалідності; стабілізація показника малюкової смертності і зниження смертності дітей всіх вікових груп; профілактика та раннє виявлення онкологічних захворювань у жінок; зниження рівня абортів та непланованої вагітності; покращання репродуктивного здоров'я населення та зниження рівня запальних захворювань статевих органів; підтримка громадських ініціатив, спрямованих на реалізацію політики охорони материнства і дитинства, залучення інших структур виконавчої влади до вирішення проблемних питань охорони материнства і дитинства.

Очікуваними результатами реалізації згаданої вище Програми мають стати недопущення випадків материнської смертності; зниження рівня штучного переривання вагітності на 10% (базовий показник – 14,7 на 1000 жінок фертильного віку); зниження питомої ваги III-IV ст. раку шийки матки на 10% (базовий показник - 18,9 %); зниження питомої ваги III-IV ст. раку молочної залози на 5% (базовий показник - 28,1%); стабілізація показника смертності дітей у віці до 1-го року на рівні 5,0–6,0 на 1000 народжених живими (базовий показник - 5,0‰); зниження показника загальної захворюваності дитячого населення (базовий показник - 1920,0‰); підвищення рівня охоплення вакцинацією дитячого населення; зниження рівня дитячої інвалідності (базовий показник - 17,3‰); збільшення кількості ліжок сумісного перебування матері та дитини у пологових і дитячих стаціонарах (базовий показник - 55%); підвищення рівня санітарної культури населення, формування засад здорового способу життя, у тому числі засад безпечної статевої поведінки, культури планування сім'ї тощо.

Серед джерел фінансування «Міської програми охорони здоров'я дітей і матерів» - міський бюджет м. Львова; державний та обласний бюджети у частині виконання державних і обласних програм; власні надходження бюджетних установ; міжбюджетні трансферти; інші джерела, які незаборонені законодавством.

Для поліпшення екологічної ситуації в місті Львові важливо реалізувати формування екологічної свідомості, культури і нового екологічного світогляду населення. Тому екологічна освіта і виховання повинні мати місце у всіх навчальних закладах міста, пропагуватися через засоби масової інформації.

На сьогоднішній день практично у всіх містах світу стан довкілля є загрозою індивідуальному й суспільному здоров'ю, що актуалізує розробку заходів, спрямованих на попередження негативного впливу екологічної ситуації на індивідуальне та суспільне здоров'я. Увагу до таких заходів спробувала привернути Всесвітня організація охорони здоров'я, яка оголосила, що Всесвітній день здоров'я 7 квітня 2010 року має бути присвячений висвітленню проблем, пов'язаних з дією урбанізації на здоров'я людей. Понад 700 міст світу відгукнулися на такий заклик та відкрили міські вулиці для пішоходів і велосипедистів, організували вуличні концерти, форуми, ярмарки й інші заходи для зміцнення фізичного і психічного здоров'я [6].

В руслі зазначених заходів 17 квітня 2010 року у великих містах (Івано-Франківську, Львові, Луцьку, Хмельницькому, Севастополі, Чернівцях, Одесі, Ужгороді, Сумах і Вінниці) України відбулася акція Всесвітньої організації охорони здоров'я «Урбанізація і здоров'я», в ході якої активісти перекривали рух транспорту по вулицях міста і агітували за здоровий спосіб життя [1].

Безумовно такі заходи мали й матимуть величезне значення для формування і розвитку у населення екологічного мислення та привернення уваги до необхідності ведення

здорового способу життя. Але, екологічна ситуація в багатьох містах суттєво ускладнюється через відсутність відповідно розвинених систем каналізації і вивозу сміття, забруднення довкілля пересувними джерелами забруднення, насамперед автомобільним транспортом, а також стаціонарними джерелами забруднення (промисловими підприємствами та іншими об'єктами) тощо. А розв'язання таких і багатьох інших подібних проблем можна вирішити лише при дотриманні екологічних стандартів, законів та цілеспрямованій діяльності у вказаному напрямку урядів країн. При цьому, важливо, щоб у державних бюджетах були закладені необхідні кошти для розв'язання зазначених вище проблем. Зазначимо, що українські вчені, проєктанти та фахівці неодноразово піднімали це питання. Наприклад, в прогнозно-проєктній документації по місту Львову акцентувалося, що передумовою забезпечення екологічно-сприятливих умов у цьому великому місті повинна бути єдина нормативно-правова, містобудівна, еколого-економічна, технологічна політика у сфері природокористування [4]. Зараз, незважаючи на те, що стратегічними напрямками розвитку багатьох міст, зокрема Львова визначено екологічну спрямованість міських програм, їх реалізація є неможлива через нестачу відповідних коштів.

Підсумовуючи наголосимо, що поліпшити екологічну ситуацію у місті Львові та послабити її негативний вплив на здоров'я населення можна, якщо посилити мотивації уряду щодо природозбереження і ресурсозбереження під час прийняття соціально-економічних, промислових і містобудівних рішень та екологізації діяльності в процесі її здійснення. Для цього слід не тільки активно реагувати на заклики Всесвітньої організації охорони здоров'я щодо організації акцій, спрямованих на поліпшення довкілля у містах, але й діяти локально: пропагувати екологічний спосіб мислення, екологічну освіту і, безумовно, екологічну діяльність та реалізувати їх на практиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. В 10 українских городах ради здоровья перекроют дороги. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://focus.ua/health/111396>
2. Екологічна ситуація у Львові на грані критичної. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mediastar.net.ua/lviv>
3. Екологічна ситуація у Львові може погіршуватися. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zik.com.ua/ua/news/2009/12/23/209857>
4. Комплексна місцева екологічна програма “Львів 2000. Порядок денний на XXI сторіччя”, Львів: Виконавчий комітет Львівської міської ради, Департамент економічної політики та ресурсів, Національна академія наук України, Інститут екології Карпат, 2001. – 101 с.
5. Міська програма охорони здоров'я дітей і матерів на період 2008-2012 рр. - Львівська міська рада.mht
6. Сегодня отмечается Всемирный день здоровья. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://focus.ua/health/110886>

**Ю.М. ПАНИШКО, О.В. ТРОЦЕНКО, В.І. КОВЦУН,
Р.С. КОЗІЙ, В.В. ТАРАСОВ**

КОМПЛЕКСНА ХАРАКТЕРИСТИКА БДЖОЛИНОЇ ОТРУТИ

(Огляд літератури)

Стаття присвячена характеристиці бджолоїної отрути та її застосуванню для оздоровлення людини.

Ключові слова: бджолоїна отрута, склад, властивості, застосування в терапії.